

VALSTS CIVILĀS AIZSARDZĪBAS SISTĒMAS PLĀNOŠANA UN GATAVĪBA

ATBILDĪGĀS INSTITŪCIJAS

Kas ir svarīgi?

Skaidri noteikts institūciju atbildības sadalījums ir svarīgs priekšnoteikums sekmīgai katastrofu pārvaldīšanai un krīžu vadībai.

Kas trūkst?

Katastrofu pārvaldīšanas institucionālajā modelī nav padomāts par tā īstenošanas iespējām ne juridiski, ne praktiski.

Lielā mērā ir radīta sistēma, kurā daudzi piedalās, bet neviens nav atbildīgs.

Nav paredzēti risinājumi daudzas nozares un visu valsti skarošu katastrofu pārvaldīšanai.

Kas jā dara?

Jānosaka institūciju atbildības sadalījums un kā to īstenot.

Nepieciešams apzināt informāciju par ministrijās un pašvaldībās esošajiem cilvēkresursiem un to sagatavotību katastrofu pārvaldīšanas uzdevumu īstenošanai.

Apsverama augsta līmeņa krīzes vadības institūcijas – kompetences centra izveidošana.

Jārada priekšnoteikumi, lai katastrofu pārvaldīšanā un krīžu vadībā iesaistītajām institūcijām būtu atbilstoši resursi un kapacitāte.

RISKU NOVĒRTĒŠANA

Kas ir svarīgi?

Pamatojoties uz risku novērtējumu, tiek noteikti katastrofu pārvaldīšanas pasākumi.

Risku novērtējums ir svarīgs, lai izvērtētu un paredzētu piemērotāku rīcību katastrofu gadījumā, mazinātu to iespējamību un negatīvo ietekmi.

Kas trūkst?

Risku novērtēšana pamatā notiek vienas nozares ietvaros.

Nav nodrošināta starpnozaru sadarbība un netiek veikts vairāku risku novērtējums.

Ministrijas risku novērtēšanā neiesaista pašvaldības un iedzīvotājus.

Esošais risku novērtēšanas process rada risku palaist garām būtiskus aspektus un noteikt nepiemērotus pasākumus.

Kas jā dara?

Pilnveidojams risku novērtēšanas process, paredzot starpnozaru sadarbību, pašvaldību un iedzīvotāju iesaisti.

Stiprināma risku novērtēšanas metodiskā vadība.

Jānodrošina regulāra katastrofu risku novērtējuma pārskatīšana atbilstoši aktuālajiem izaicinājumiem.

CIVILĀS AIZSARDZĪBAS PLĀNI

Kas ir svarīgi?

Civilās aizsardzības plāni paredz visu katastrofas pārvaldīšanai nepieciešamo pasākumu kopumu – preventīvos, gatavības, reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumus.

Svarīgi, lai plānos paredzētie pasākumi dotu piensumu katastrofu novēršanā un draudu mazināšanā, palīdzētu sagatavoties katastrofas gadījumā nepieciešamajai rīcībai un būtu noderīgi katastrofas iestāšanās brīdī.

Kas trūkst?

Plānos paredzētie pasākumi nereti ir pārlietu vispārīgi, definēti darbības virzienu un ieceru līmenī, bez skaidrības, kas konkrēti paveicams.

Nereti nav skaidrības par pasākumu izpildes termiņiem, lielākoties nav noteikts finansējuma avots un apmērs.

Pašvaldību civilās aizsardzības plānos īstenotas dažādas pieejas, gan pārrakstot valsts civilās aizsardzības plānā noteikto, gan paredzot apdraudējumiem un pašvaldības vajadzībām atbilstošus pasākumus.

Kas jā dara?

Jāpārskata pieeja, kādā tiek gatavoti civilās aizsardzības plāni, lai tie būtu noderīgi katastrofu pārvaldīšanā.

Plānos nepieciešams ietvert reālus un konkrētus pasākumus, kurus noteiktajā termiņā atbildīgajām institūcijām ir jāīsteno, lai iespējami labi sagatavotos katastrofu situācijām.

Plāniem būtu nosakāmi termiņi un būtu uzraugāms to īstenošanas progress.

Jāpilnveido pašvaldību civilās aizsardzības plānu izstrādes regulējums un jānodrošina metodiskais atbalsts, tostarp – būtu noderīgi izstrādāt pašvaldības civilās aizsardzības plāna paraugplānu.

MĀCĪBAS

Kas ir svarīgi?

Civilās aizsardzības mācības ir nepieciešamas, lai regulāri pārbaudītu noteikto pasākumu piemērotību, resursu pietiekamību un sadarbības mehānismus.

Mācībās trenē personāla prasmes un gatavību krīzes situācijām.

Neviens civilās aizsardzības plāns krīzes situācijā nelīdzēs, ja tas nebūs iepriekš pārbaudīts mācībās.

Kas trūkst?

Valsts līmeņa civilās aizsardzības mācības pēdējo reizi notikušas 2016.gadā.

Valstī nav izveidota sistēma, kas nodrošinātu nepieciešamās mācības un aptvertu visu iesaistīto pušu līdzdalību. Mācību veikšana ir atstāta katras institūcijas ziņā.

Sistēmas vadošajām iestādēm (Iekšlietu ministrijai un VUGD) nav informācija par to, kādas mācības ir veiktas un kādas ir plānotas.

Nav nodrošināta pietiekama uzraudzība pār mācībās konstatēto trūkumu novēršanu.

Kas jā dara?

Jāizstrādā valsts līmeņa stratēģija vai vairāku gadu plāns visu līmeņu (valsts, reģionāla un vietēja mēroga) mācībām.

Jānodrošina valsts līmeņa civilās aizsardzības mācību veikšana ne retāk kā reizi četros gados.

Pilnveidojot civilās aizsardzības mācību pieeju, var būt noderīgi mācīties no labās prakses piemēriem, kas ir katastrofu medicīnā un aizsardzības resorā.

VALSTS MATERIĀLĀS REZERVES

Kas ir svarīgi?

Valsts materiālās rezerves ir nepieciešamas, lai katrai nozarei būtu "drošības spilvens" un lai iedzīvotājus nodrošinātu ar pirmās nepieciešamības precēm valsts apdraudējuma gadījumā.

Kas trūkst?

Vismaz pēdējo četru gadu laikā nav piešķirts finansējums valsts materiālo rezervju veidošanai, tādējādi tās nav izveidotas noteiktajā apmērā.

Nav skaidrības par pašvaldību līdzdalību valsts materiālo rezervju veidošanā un iespējām tās izmantot.

Kas jā dara?

Finansējums valsts materiālajām rezervēm būtu jāparedz bāzes izdevumos.

Skaidri jānosaka pašvaldību līdzdalība valsts materiālo rezervju veidošanā un izmantošanā.

Latvijas Republikas
Valsts kontrole